

บทที่ 19

เหตุบรรเทาโทษ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 บัญญัติว่า

“เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่ม หรือการลดโทษ ตามบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้”

เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ ผู้กระทำความผิด เป็นผู้เฝ้าขังเวลาเบาปัญญา ตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาแต่ก่อน รู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้าย แห่งความผิดนั้น ลุแก่โทษต่อเจ้าพนักงาน หรือให้ความรู้แก่ศาล อันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา หรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่า มีลักษณะทำนองเดียวกัน” ฉะนั้น

1. ข้อความเบื้องต้น

จะเห็นได้ว่าตามมาตรา 78 นี้ ข้อความในวรรคต้นเป็นบทบัญญัติของหลักทั่วไปในการใช้วิธีการลดโทษ การลดโทษตาม มาตรา 78 นี้ มิใช่ลดมาตราส่วนโทษ หากเป็นการลดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด และลดได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดให้ลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น และแม้จะมีเหตุเพิ่มโทษ หรือลดโทษตามมาตราอื่นมาแล้วก็ตาม ก็ยังสามารถลดโทษตามมาตรานี้ได้อีก แต่ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษคงเหลือที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด จึงสรุปได้ว่าการลดโทษตามมาตรา 78 นี้ เป็นการลด ซึ่งกระทำกันในขั้นสุดท้าย แต่มีข้อน่าสังเกตอยู่ประการหนึ่ง เหตุบรรเทาโทษตาม มาตรา 78 มีอยู่หลายประการ ถ้าหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่มีเหตุบรรเทาโทษตาม มาตรา 78 หลายประการ ศาลก็ชอบที่จะรวมลดโทษได้ครั้งเดียวไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงเท่านั้น จะลดโดยอ้างเหตุบรรเทาโทษหลาย ๆ ครั้งไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 571/2462)

การยกเหตุบรรเทาโทษ เพื่อลดโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 78 นี้ เมื่อปรากฏแก่ศาลว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ศาลก็ย่อมยกเหตุบรรเทาโทษนี้ขึ้นใช้เองได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีฝ่ายใดร้องขอ แต่อย่างไรก็ตามเหตุบรรเทาโทษนี้ จะต้องมียุอยู่แล้ว และปรากฏแก่ศาล ศาลจึงจะมีอำนาจพิพากษาลดโทษให้ได้ โทษที่จะลดให้ได้ตาม มาตรา 78 คือ โทษประหารชีวิต จำคุก หรือปรับ เท่านั้น ส่วนโทษกักขังซึ่งเป็นโทษที่เปลี่ยนจากโทษจำคุก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 23 หรือวิธีการบังคับแทนค่าปรับตาม มาตรา 29 ย่อมไม่มีการลดโทษกักขังอีก เพราะถ้าหากมีเหตุบรรเทาโทษ

ก็คงได้ลดโทษกันมาเรียบร้อยแล้ว ส่วนโทษริบทรัพย์สินไม่มีอัตราที่จะริบทรัพย์สินแก่ผู้กระทำความผิดอย่างแน่นอน อาจจะริบมากหรือน้อย หรือไม่ริบเลยก็ได้ จึงไม่มีการลดโทษชนิดนี้

2. กรณีที่เป็นเหตุบรรเทาโทษ

กฎหมายได้บัญญัติกรณีที่เป็นเหตุบรรเทาโทษไว้ 7 ประการ คือ

2.1 ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ใจเจตนาเบาปัญญา

มีความหมายถึงพวกโง่เขลา รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น ด่าแดง และเขี้ยว มิได้เป็นต้นเหตุทำร้ายผู้ตาย ถึงแก่ความตาย แต่เมื่อได้ยินเสียงร้องว่า คนร้ายให้ช่วยจับ ถ้าจับเป็นไม่ได้ให้จับตาย ทั้งสามคน จึงช่วยกลุ่มมรุมทำร้ายโดยมิได้สอบถามให้แน่นอนเสียก่อนว่า ผู้ตายเป็นคนร้ายจริงหรือไม่ ศาลวินิจฉัยว่า การกระทำความผิดน่าจะเป็นโดยโง่เขลาเบาปัญญา ทั้ง ด่าแดง และเขี้ยว ทำมาหากินโดยสุจริตไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน นับว่าเป็นเหตุอันควรปราณี ศาลลดโทษให้ครึ่งหนึ่งได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 748/2478)

2.2 ผู้กระทำความผิดตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส

ความทุกข์อย่างสาหัสนี้ จะต้องเกิดขึ้นในขณะที่กระทำความผิด และต้องอย่างมากมาย จนถึงขนาดสาหัส มิใช่แต่เพียงเล็กน้อย ซึ่งบุคคลธรรมดาทั่วไปก็ได้รับอยู่

เมื่อนำกรณีนี้ไปเปรียบเทียบกับมาตรา 335 วรรคท้าย ซึ่งเป็นเรื่องลักทรัพย์โดยมีเหตุฉกรรจ์ที่ว่า ถ้าเป็นการกระทำความผิดด้วยความจำใจ หรือยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์สินนั้นมีราคาเล็กน้อย ศาลจะลดโทษตาม มาตรา 334 ก็ได้ ซึ่งโทษตาม มาตรา 334 นี้ เบากว่าโทษตาม มาตรา 335 และไม่มีโทษขั้นต่ำ ถ้าผู้กระทำได้ลักทรัพย์ด้วยเหตุยากจนเหลือทนทาน แต่ทรัพย์สินมีราคามากก็ไม่เข้าข่ายตาม มาตรา 335 แต่ศาลอาจจะลดโทษตาม มาตรา 78 นี้ได้

2.3 ผู้กระทำความผิดมีคุณความดีมาก่อน

หมายความว่า ประวัติของผู้ที่กระทำความผิด ว่าก่อนที่จะได้กระทำความผิด มีคุณความดีมาก่อน เช่น รับราชการมา 30 ปี จึงได้มากระทำความผิดฐานยักยอกในหน้าที่ แต่มีเหตุควรยกย่องอยู่บ้าง โดยถูกสั่งให้ลาออกในระหว่างนั้นมีโอกาสยักยอกเงินอีก แต่ไม่กระทำ ศาลลดโทษฐานปราณี (คำพิพากษาฎีกาที่ 559/2482) เป็นต้น แต่ความดีก่อนๆ ไม่เป็นเหตุให้ศาลลดโทษเสมอไป เช่น เคยมีความประพฤติเรียบร้อย ไม่เคยมีประวัติในทางเสียชื่อเสียง และไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน แต่มากระทำความผิดโดยอุกอาจไม่เกรงกลัว ยิ่งเขาซึ่งหน้า ไม่เป็นเหตุลดโทษ (คำพิพากษาฎีกาที่ 194/2472)

2.4 ผู้กระทำความผิดรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น

หมายความว่า การกระทำที่ผู้กระทำได้กระทำความผิดแล้ว และรู้ว่าตนได้กระทำความผิด จึงพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดจากการกระทำความผิดนั้น เช่น ยักยอกเงินของหลวงแล้ว กลับแก้ไขบอกให้ผู้บังคับบัญชา รู้ จึงเรียกให้ผู้ที่เอาเงินไป คืนเงินมาได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 799/2472) ลักทรัพย์เขาไปแล้ว เจ้าของทรัพย์ขอคืน ก็คืนให้เขาไปโดยดี (คำพิพากษาฎีกาที่ 1152/2484) หรือ จำเลยจุดหญิงไป บิดาจำเลยพาจำเลยและผู้เสียหายมาคืนแก่บิดาหญิง พร้อมกับเงินเป็นการขอขมา และอยู่กินด้วยกัน ไม่ทำให้การกระทำกลับไม่เป็นความผิด เป็นแต่เหตุให้บรรเทาโทษได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1665/2520)

2.5 ลูกแก้โทษต่อเจ้าพนักงาน

เช่น การมอบตัวต่อเจ้าพนักงาน หลังจากที่ได้กระทำความผิดไปแล้ว หรือการรับสารภาพในชั้นสอบสวน เป็นต้น การลูกแก้โทษนี้ ผู้กระทำความผิดต้องรู้สำนึกเองมิใช่ว่าหนีไม่พ้นแล้วจึงเข้ามอบตัว เช่น การกระทำความผิดบนเรือนของเขา มีผู้คนรู้เห็นแจ้งชัด จึงไปมอบตัวต่อผู้ใหญ่บ้าน ศาลถือว่าไม่ต้องด้วยเหตุประมาณี (คำพิพากษาฎีกาที่ 58/2476) จำเลยรู้ว่าเจ้าพนักงานต้องพบตัว จึงเข้าหาเจ้าพนักงาน แม้จะให้การปฏิเสธความผิด ก็ควรได้รับความปรานีลดโทษกึ่งหนึ่ง (คำพิพากษาฎีกาที่ 347/2500)

จำเลยใช้ปืนยิงผู้ตายที่โหนกแก้มซ้ายทะลุท้ายทอย ล้มลงขาดใจตาย เมื่อจำเลยถูกจับกุมตัวได้ จำเลยได้ลูกแก้โทษต่อเจ้าพนักงานตำรวจ รับสารภาพผิดว่า ได้ยิงผู้ตายจริง นับว่าเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาของศาลอยู่ ดังนี้ สมควรถือเป็นเหตุบรรเทาโทษของจำเลยได้สถานหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 (คำพิพากษาฎีกาที่ 564/2509)

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยฆ่าผู้ตาย จำเลยให้การว่าผู้ตายจะยิงจำเลย จำเลยจึงยิงป้องกันตัว และคำเบิกความของจำเลยก็ขยายความข้อนี้มากขึ้น แต่ศาลไม่เชื่อว่าเป็นการป้องกันตัวดังที่จำเลยต่อสู้ คำให้การและคำเบิกความดังกล่าวไม่เป็นการให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา ไม่เป็นเหตุบรรเทาโทษ แต่เมื่อจำเลยยิงผู้ตายแล้วนั้น จำเลยได้ไปมอบตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ พร้อมปืนที่ใช้ยิง โดยแจ้งเหตุว่าจำเลยยิงผู้ตายบาดเจ็บสาหัส มิได้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จมาแต่แรก จึงถือได้ว่าเป็นการลูกแก้โทษอันเป็นเหตุบรรเทาโทษ แต่จำเลยให้การในชั้นสอบสวนต่อสู้คดีอย่างชั้นศาลซึ่งไม่เป็นความจริง จึงควรลดโทษให้เพียง หนึ่งในสี่เท่านั้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1449/2513)

แม้จะรับสารภาพโดยจำนนพยาน ไม่เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา แต่จำเลยยอมให้ตำรวจจับโดยดี และนำมิดของกลางมามอบแก่ตำรวจ ถือเป็นการลู่แกโทษ ลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 479/2520)

จำเลยเข้ามามอบตัวต่อเจ้าพนักงานหลังเกิดเหตุ 2 เดือน ต่อสูคดี ปฏิเสธ และอ้างฐานที่อยู่ ไม่เป็นการลู่แกโทษ ตามมาตรา 78 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1666/2520)

รับสารภาพต่อศาล เพราะจำนนต่อพยาน ไม่เป็นการลู่แกโทษ จึงไม่เป็นเหตุลดโทษประหารชีวิต (คำพิพากษาฎีกาที่ 1875/2520)

จำเลยให้การว่าไม่ได้ขวางระเบิด แต่ลูกระเบิดเกี่ยวรั้งลวดหนามตกลงไปเอง ศาลไม่เชื่อ จำเลย คำรับของจำเลยว่ามีลูกระเบิด จึงไม่ให้ความรู้เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา แต่จำเลยเข้ามามอบตัว เมื่อหนีไปแล้ว 9 เดือน ถือได้ว่าลู่แกโทษต่อเจ้าพนักงาน เป็นเหตุลดโทษได้ตาม มาตรา 78 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1465/2522)

2.6 ผู้กระทำความผิดให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา

การให้ความรู้แก่ศาลนี้ ไม่ว่าจะทั้งหมด หรือแต่บางส่วนก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดีของศาล เช่น ถ้าจำเลยรับสารภาพต่อศาล เพราะจำนนต่อพยานหลักฐาน ไม่เป็นเหตุบรรเทาโทษ เพราะมิได้เป็นประโยชน์ในการพิจารณาคดี (คำพิพากษาฎีกาที่ 1875/2520)

จำเลยให้การปฏิเสธ แต่จำเลยให้การในชั้นสอบสวนและเบิกความในชั้นพิจารณาว่า ได้ยิงปืนไปที่วงการพนันจริง กับเบิกความรับถึงอำนาจยิงของปืนอีกด้วย ดังนี้ นับว่าคำเบิกความของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การวินิจฉัยคดี ควรปรานีลดโทษให้จำเลย (คำพิพากษาฎีกาที่ 817/2510)

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานพยายามฆ่าคนโดยใช้ปืนยิง ในชั้นสืบพยานโจทก์ โจทก์ต้องนำสืบพยานเพื่อแสดงความผิดของจำเลยตลอดเรื่อง ไม่อาจอาศัยคำให้การของจำเลยได้ เพราะจำเลยให้การปฏิเสธลอย ๆ แม้ต่อมาตอนจำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน เข้าเบิกความแสดงรายละเอียด ก็มีได้รับว่ายิงกลับปายเบี่ยงความรับผิดว่า เป็นเพราะผู้เสียหายแย่งปืนจากจำเลย ใกปืนไปเกี่ยวกระเป๋าสื่อจำเลย ปืนจึงลั่นขึ้น เป็นอุบัติเหตุไม่เกี่ยวกับเจตนาของจำเลย คำเบิกความของจำเลย เช่นนี้ มิได้ให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี จึงไม่มีเหตุบรรเทาโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 (คำพิพากษาฎีกาที่ 661/2514)

2.7 เหตุอื่นๆ ในลักษณะทำนองเดียวกัน

เหตุตามข้อนี้ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจ พิจารณาอย่างกว้างขวางในเหตุบรรเทาโทษ เช่น

จำเลยให้การชั้นสอบสวนเป็นประโยชน์แก่คดีอยู่บ้าง และเคยช่วยเหลือราชการจนได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ศาลลดโทษตาม มาตรา 78 ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 744/2521)

จำเลยเป็นตำรวจเข้าจับกุมคนร้าย คนร้ายหนี จำเลยใช้ปืนยิงกระสุนปืนไปถูกผู้อื่นตาย การกระทำของจำเลยนับได้ว่า เป็นการกระทำผิดอันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติหน้าที่ในการจับกุมคนร้าย โดยใช้วิธีการที่เกินสมควรแก่พฤติการณ์แห่งการจับกุม และเป็นการตัดสินใจผิดในขณะที่มีเหตุการณฉุกเฉิน เข้าลักษณะในเหตุอื่นอันเป็นเหตุบรรเทาโทษประการหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1337/2517)

ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกา มาตรา 78

จำเลยรู้ว่าเจ้าพนักงานต้องการตัว จึงเข้าหาเจ้าพนักงาน แม้จะให้การปฏิเสธความผิดก็ควรได้รับความปรานีลดโทษกึ่งหนึ่ง (คำพิพากษาฎีกาที่ 347/2500)

เหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 นั้น แม้ศาลอุทธรณ์จะลดโทษให้จำเลย และจำเลยเพียงฝ่ายเดียวฎีกา เมื่อศาลฎีกาเห็นว่าไม่มีเหตุจะบรรเทาโทษ ศาลฎีกาก็มีอำนาจไม่ลดโทษให้ได้ เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของศาล (คำพิพากษาฎีกาที่ 691/2502)

คำรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยมีประโยชน์แก่การพิจารณาโดยประกอบให้หลักฐานพยานโจทก์หนักแน่นขึ้นมาก เป็นเหตุให้ปราณีบรรเทาโทษจำเลย หนึ่งในสาม (คำพิพากษาฎีกาที่ 1281/2507)

จำเลยรับสารภาพต่อศาลก่อนลงมือสืบพยานโจทก์ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี นับว่ามีเหตุบรรเทาโทษได้ ขณะจำเลยทำร้ายผู้ตายเป็นเวลาใกล้ค่ำมืด พยานโจทก์บางคนได้ไปจากที่เกิดเหตุใกล้สัก 5 วา ได้ยินเสียงโครมครามจึงหวนกลับวิ่งเข้ามาดู และไม่มีผู้ใดจับจำเลยและมืดของกลางได้ในคืนนั้น จึงยากที่จะว่าจำเลยจำนนต่อพยานหลักฐานโจทก์ ที่ศาลลดโทษให้จำเลยกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 นั้นเป็นการชอบแล้ว (คำพิพากษาฎีกาที่ 1001/2512)

เหตุเกิดขึ้นเป็นที่ประจักษ์แก่คนหมู่มาก และยากแก่การที่จำเลยจะหลบหนีไปได้พ้น แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพผิดโดยดี ก็ยังไม่เป็นเหตุผลพอที่จะลดโทษให้จำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 แต่เป็นเหตุผลอันหนึ่งที่จะได้คำนึงถึงเมื่อกำหนดโทษจำเลย (คำพิพากษาฎีกาที่ 1614/2513)

การลดมาตราส่วนโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 76 และการลดโทษตามประมวล

กฎหมายอาญา มาตรา 78 เป็นคนละเรื่องไม่เกี่ยวกับ จะรวมลดไปด้วยกันไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1264/2514)

คดีโจทก์มีทั้งพยานบุคคลและพยานพหุติเหตุแวดล้อมกรณี เป็นที่เห็นได้ชัดว่าโจทก์มีพยานหลักฐานมัดตัวจำเลยแน่นหนามั่นคง พอให้ฟังได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง โดยปราศจากเหตุอันควรสงสัย แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพตามฟ้อง การรับสารภาพของจำเลยก็เป็นการจำนนต่อพยานหลักฐานโจทก์ ไม่พอถือว่าให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา จึงไม่เป็นเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1913/2514)

ศาลตั้งกำหนดโทษจำคุกจำเลย แล้วให้เพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 93 กึ่งหนึ่ง กับลดโทษตามมาตรา 78 กึ่งหนึ่ง ดังนี้ ถือว่าส่วนของการเพิ่มเท่ากับส่วนของการลด จึงอยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะไม่เพิ่มไม่ลดโทษที่กำหนดไว้นี้ได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 54 (คำพิพากษาฎีกาที่ 124/2515)

ชั้นสอบสวนจำเลยรับว่าได้เตะผู้เสียหายตามข้อกล่าวหา แต่ในชั้นศาลจำเลยกลับให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์ทั้งสิ้น และยังอ้างตนเองนำสืบปฏิเสธว่าไม่ได้เตะใครในคืนเกิดเหตุ และไม่เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ก็มีได้นำเอาคำให้การของจำเลยในชั้นสอบสวนขึ้นมาฟังประกอบกรณีวินิจฉัยคดีนี้ คำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยจึงไม่เป็นการให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1509/2515)

แม้ข้อนำสืบของจำเลยจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่การพิจารณา และถือไม่ได้ว่าเป็นเหตุบรรเทาโทษ แต่เมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์การกระทำของจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นฟังมาแล้ว ศาลฎีกาเห็นว่าเข้าลักษณะในเหตุอื่น ซึ่งเป็นเหตุบรรเทาโทษประการหนึ่ง ที่ศาลจะถือเป็นเหตุลดโทษให้จำเลยได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ถึงแม้จำเลยจะมีได้ฎีกาปัญหานี้ขึ้นมา ศาลฎีกาก็มีอำนาจที่จะยกข้อที่เป็นคุณแก่จำเลยขึ้นปรับกำหนดจำเลยใหม่ได้

ศาลอุทธรณ์ลดโทษให้จำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 เพียงหนึ่งในสาม เมื่อศาลฎีกาเห็นสมควรก็มีอำนาจลดโทษให้ถึงกึ่งหนึ่งได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1955/2515)

ผู้เสียหายและจำเลยเกิดโต้เถียงและชกต่อยกัน เสร็จแล้วต่างก็แยกกัน มีเสียงปืนดังขึ้น 1 นัด กระสุนปืนถูกผู้เสียหาย ผู้เสียหายและพยานโจทก์ไม่มีใครเห็นว่าจำเลยเป็นคนยิงปืน ผู้เสียหายเบิกความว่า เมื่อเสียงปืนดังขึ้นแล้ว ผู้เสียหายหันไปดูเห็นจำเลยถือปืนสั้นอยู่ในมือ แต่พยานโจทก์คนอื่น ๆ มิได้เบิกความว่าเห็นเช่นนั้นด้วย จำเลยเบิกความรับว่าจำเลยกับผู้เสียหายชกต่อยกันแล้วจำเลย

ยิงปืน ในขณะที่จำเลยอยู่ห่างจากผู้เสียหายราว 1 วา กระสุนปืนจึงถูกผู้เสียหาย คำเบิกความของจำเลยในข้อนี้เป็นทำให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาให้รับฟังได้แน่ชัดว่าจำเลยยิงปืนถูกผู้เสียหายตามฟ้อง นับว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ศาลลดโทษให้ได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 (คำพิพากษาฎีกาที่ 2042/2515)

จำเลยกับพวกเป็นตัวการฆ่าคนโดยเจตนา จำเลยไม่ได้ลงมือทำร้ายผู้ตาย ไม่เป็นเหตุทำนองเดียวกัน อันจะลดโทษตาม มาตรา 78 ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 312/2520)

รับสารภาพต่อศาลเพราะจำนนต่อพยาน ไม่เป็นเหตุลดโทษประหารชีวิต (คำพิพากษาฎีกาที่ 1875/2520)

จำเลยให้การต่อพนักงานสอบสวนตามความจริง เป็นการลบล้างโทษ ให้การรับสารภาพเมื่อถูกจับชั้นสอบสวนและชั้นศาล เมื่อสืบพยานโจทก์ไปบ้างแล้ว เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา ศาลลดโทษตาม มาตรา 78 ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1209/2521)

จำเลยมอบตัวต่อพนักงานสอบสวน เพราะถูกกล่าวหาว่าฆ่าคน จำเลยให้การปฏิเสธชั้นสอบสวน และชั้นศาล เป็นเหตุบรรเทาโทษ ลดลงหนึ่งในสาม ตามมาตรา 78 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1790/2521)

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 17 ให้นำบทบัญญัติในภาค 1 ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น ศาลจึงนำเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 มาใช้ในกรณีแห่งความผิด อันเกิดจากการใช้เช็คได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 2765/2522)